

NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A43015111
43-0097-12/2

SPRIEDUMS **Latvijas tautas vārdā**

Rīgā, 2012.gada 29.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova,
tiesneses S.Kanenberga un K.Krastiņa,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Preiss” pārstāvim V.G. un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvjiem V.L. un M.B.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Preiss” pieteikumu par Konkurences padomes 2011.gada 4.novembra lēmuma Nr.E-02-70 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2011.gada 4.novembra lēmumu Nr.E02-70 „Par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu. Lieta Nr.p/11/03.02./4 Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” darbībās” (turpmāk – Lēmums) konstatēts Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” darbībās un uzlikts SIA „Terra Serviss” naudas sods Ls 49 164 apmērā un SIA „Preiss Agro” solidāri kopā ar SIA „Preiss” naudas sods Ls 124 150 apmērā. Lēmums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[1.1] SIA „Preiss Agro” bija vienīgais pilnvarotais pārstāvis „New Holland” zīmola traktortehnikas izplatīšanai Latvijā kopš aptuveni 2005.gada līdz 2011.gada maijam (saskaņā ar noslēgto vienošanos starp SIA „Preiss Agro” un traktortehnikas „New Holland” oficiālo izplatītāju CNH International SA (turpmāk – CNH)). SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” 2010.gada 7.aprīlī noslēgtā Savstarpējās Sadarbības līguma (turpmāk – Sadarbības līguma) ietvaros SIA „Preiss Agro” piegādāja līgumā noteiktās preces (lauksaimniecības tehniku un rezerves daļas) SIA „Terra Serviss” (vairumtirdzniecības līmenis), kura savukārt

izplatīja piegādāto precī tālāk gala patērētājiem (mazumtirdzniecības līmenis). Arī SIA „Preiss Agro” darbojās mazumtirdzniecības līmenī, pārdodot precī gala patērētājiem, tādējādi mazumtirdzniecības līmenī abi tirgus dalībnieki uzskatāmi par konkurentiem.

[1.2] Ņemot vērā, ka šo preču piegādātājs (SIA „Preiss Agro”), pārdodot lauksaimniecības tehniku un rezerves daļas, Sadarbības līgumā izvirzīja dažādu nosacījumu ievērošanu, savukārt SIA „Terra Serviss”, neievērojot šos nosacījumus, varēja zaudēt iespēju iegādāties SIA „Preiss Agro” izplatīto lauksaimniecības tehniku un rezerves daļas (tālākai to realizēšanai), noslēgtā vienošanās starp SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” attiecībā uz lauksaimniecības tehnikas un rezerves daļu izplatīšanu ir vērtējama kā vertikālā vienošanās Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.797 „Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” (turpmāk – Noteikumi Nr.797) izpratnē, savukārt, papildus ņemot vērā, ka abi tirgus dalībnieki bija konkurenti lauksaimniecības tehnikas un rezerves daļu mazumtirdzniecības tirgū, vienošanās starp abiem tirgus dalībniekiem par cenu tiešu vai netiešu noteikšanu un tirgus sadali lauksaimniecības tehnikas un rezerves daļu tirdzniecības tirgos ir vērtējama kā vertikālā vienošanās, kuru noslēguši konkurenti.

[1.3] Sadarbības līguma nosacījumi papildus paredz, ka SIA „Terra Serviss” sniedz servisa pakalpojumus. Tā kā SIA „Terra Serviss” iespēja darboties servisa pakalpojumu nodrošināšanas tirgū nav tik lielā mērā atkarīga no SIA „Preiss Agro” (SIA „Preiss Agro” kā oficiālais New Holland zīmola tehnikas izplatītājs varēja noteikt tikai garantijas remonta veikšanas nosacījumus), ka arī SIA „Terra Serviss” rīcība šajā tirgū ir brīva pašas komercsabiedrības griba, kas nav atkarīga no kāda cita tirgus dalībnieka rīcības tirgū, kā arī, ņemot vērā, ka servisa nodrošināšanas pakalpojumu tirgū darbojās gan SIA „Terra Serviss”, gan arī SIA „Preiss Agro” (abas kapitālsabiedrības ir konkurenti tirgū), vienošanās starp SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” attiecībā uz servisa nodrošināšanas pakalpojumu cenu noteikšanu un tirgus sadali ir vērtējama kā horizontālā vienošanās Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.798 „Noteikumi par atsevišķu horizontālo sadarbības vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” (turpmāk – Noteikumi Nr.798) izpratnē.

[1.4] Sadarbības līgumā un tā pielikumos noteiktie un sadarbības partneru sapulcē apspriestie SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” sadarbības nosacījumi vērtējami kā lauksaimniecības tehnikas mazumtirdzniecības tirgus un lauksaimniecības tehnikas rezerves daļu tirdzniecības tirgu sadale, ņemot vērā teritoriju un pircējus Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē. Ir gūti pietiekami pierādījumi, lai konstatētu vienotas (saskaņotas) atlaižu politikas piemērošanu CNH lauksaimniecības tehnikas rezerves daļu cenām.

[2] SIA „Preiss” Administratīvajā apgabaltiesā iesniedza pieteikumu par Lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[2.1] SIA „Preiss” uzskata, ka SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” darbības neizpildās horizontālā karteļa un aizliegtas vertikālās vienošanās tiesiskās pazīmes.

[2.2] SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” starpā pastāvējusi atļauta vertikālā vienošanās un nekad nav pastāvējusi horizontālā karteļa vienošanās. Saskaņā ar Noteikumiem Nr.797 atļautā vienošanās Sadarbības līguma ietvaros pastāvēja starp SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” ne tikai jautājumā par lauksaimniecības tehnikas tirdzniecību un lauksaimniecības tehnikas rezerves daļu tirdzniecību, bet arī jautājumā par lauksaimniecības tehnikas pēcpārdošanas apkalpošanu, tai skaitā garantijas apkalpošanu un tehnisko apkopi.

[2.3] SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” Sadarbības līgumā noteikto preču un pakalpojumu tirgos katra veica saimniecisko darbību atšķirīgā izplatīšanas līmenī – SIA „Preiss Agro” bija piegādātājs un SIA „Terra Serviss” bija pircējs Noteikumu Nr.797 izpratnē.

[2.4] Pieteicēja nepiekrīt Konkurences padomes apgalvojumam, ka Sadarbības līgumā ietvertā SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” vienošanās attiecībā uz servisa nodrošināšanas pakalpojumu tirgu vērtējama kā horizontālā vienošanās Noteikumu Nr.798 izpratnē. SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” vienošanās par servisa nodrošināšanas pakalpojumu cenu maksimālo robežu noteikšanu un tirgus sadali var būt vērtējama vienīgi kā vertikālā vienošanās Noteikumu Nr.797 izpratnē, jo Sadarbības līguma ietvaros ir nepārprotami skaidri noteikts, ka puses ir vēlējušās noslēgt un ir noslēgušās vienošanos par sadarbību tikai attiecībā uz tādas lauksaimniecības tehnikas pēcpārdošanas apkalpošanu, kuru SIA „Preiss Agro” pārdod Sadarbības līguma ietvaros SIA „Terra Serviss”.

[2.5] Uzskatāms, ka starp SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” pastāvēja atļauta vertikālā vienošanās visos trīs Lēmumā apskatītajos un Sadarbības līgumā norādītajos tirgos Latvijas teritorijā – lauksaimniecības tehnikas mazumtirdzniecības tirgū, lauksaimniecības tehnikas rezerves daļu tirdzniecības tirgū un lauksaimniecības tehnikas servisa nodrošināšanas pakalpojumu tirgū.

[2.6] Nedz Sadarbības līgums, nedz citas SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” darbības, kuras Konkurences padome min Lēmumā, neliecina par to, ka minētās kapitālsabiedrības būtu noslēgušās Sadarbības līgumu ar mērķi ierobežot pasīvo pārdošanu vai ka tās būtu īstenojušās pasīvās pārdošanas aizliegumu vertikālās vienošanās ietvaros attiecībā uz lauksaimniecības tehnikas mazumtirdzniecību, rezerves daļu mazumtirdzniecību vai servisa pakalpojumu pārdošanu.

[2.7] SIA „Terra Serviss” tika aizliegts veikt noteiktu preču aktīvo pārdošanu SIA „Preiss Agro” aktīvās pārdošanas tirgū un attiecīgi bija tiesības veikt aktīvo pārdošanu SIA „Terra Serviss” aktīvās pārdošanas tirgū. Vienlaicīgi SIA „Preiss Agro” rezervēja sev tiesības, vai nu patstāvīgi (mazumtirdzniecības līmenī), vai piešķirot citam pircējam tiesības (ne SIA „Terra Serviss”), veikt aktīvo pārdošanu SIA „Preiss Agro” aktīvās pārdošanas tirgū. Pasīvo pārdošanu ne SIA „Preiss Agro”, ne SIA „Terra Serviss” netika aizliegts veikt.

[2.8] Starp SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” nav pastāvējusi vienošanās par cenu noteikšanu. Konkurences padome Lēmumā nav minējusi nevienu faktu, kā arī neizvirza uz faktiem balstītus objektīvus un racionālus juridiskus apsvērumus, kas pamatotu, ka Sadarbības līguma noteikums ir nevis tāds, kas nosaka maksimālo vai ieteicamo pārdošanas cenu, bet gan tāds, kas nosaka noteiktu vai minimālo pārdošanas cenu.

[2.9] Konkurences padomei ir pienākums lēmumu pamatot ar lēmuma pieņemšanai nepieciešamiem faktiem un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem

[2.10] Sadarbības līguma mērķis bija noteikt pārdošanas maksimālo, nevis minimālo cenu. Tas izriet no Sadarbības līguma 3.pielikuma 4.punkta, kur noteikts, ka rezerves daļu uzcenojums tiek veidots saskaņā ar CNH Parts klientu rezerves daļu kataloga cenām un pušu vienotu, saskaņotu atlaižu politiku. Turklāt Sadarbības līgums nesatur noteikumus, kas uzliktu pienākumu SIA „Terra Serviss” vienmēr rezerves daļām noteikt uzcenojumu. SIA „Terra Serviss” bija tiesīga noteikt uzcenojumu, bet tai nebija pienākuma to darīt.

[2.11] No Sadarbības līguma jēgas un būtības izriet, ka Sadarbības līguma ietvaros puses ir vienojušās par garantijas remonta veikšanas nosacījumiem, t.i., slēgušās vertikālo vienošanos, kas ir atļauta saskaņā ar Noteikumu Nr.797 prasībām, nevis noslēgušās horizontālo karteļa vienošanos, kas būtu vērtējama Noteikumu Nr.798 izpratnē.

[2.12] Konkurences padome, pamatojoties uz aplamu secinājumu, ka Sadarbības līgums attiecībā uz vienošanos par lauksaimniecības tehnikas pēcpārdošanas apkalpošanu, t.sk., garantijas apkalpošanu un tehniskajām apkopēm, ir nevis vertikālā vienošanās, bet horizontālā karteļa vienošanās, ir vērtējusi nevis Sadarbības līguma attiecīgo noteikumu atbilstību Noteikumu Nr.797 prasībām, bet gan Noteikumu Nr.798 prasībām.

[2.13] No Sadarbības līguma konteksta, kā arī no Izplatīšanas līguma konteksta neapšaubāmi izriet, ka pušu nodoms, lietojot frāzi „tieši vai netieši”, bija noteikt, ka puses nedz patstāvīgi, nedz ar citu personu starpniecību neveiks attiecīgās darbības. Konkurences padome norāda, ka ar minēto frāzi ir saprotams, ka pušu mērķis bija noteikt gan pasīvās, gan aktīvās pārdošanas aizliegumu, nekādā mērā nav uzskatāma par faktu, kā arī nevar tikt uzskatīta par objektīvu un racionālu juridisku apsvērumu.

[2.14] Konkurences padome, pieņemot lēmumu daļā par to, ka SIA „Preiss Argo” un SIA „Terra Serviss” darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm, kas izpaužas kā aizliegums veikt pasīvo pārdošanu ekskluzīvi noteiktajās teritorijās, nav ievērojusi Administratīvā procesa likumu.

[3] Konkurences padome rakstveida paskaidrojumos par SIA „Preiss” pieteikumu norāda, ka pieteikums ir nepamatots, pamatojoties uz Lēmumā un turpmāk minētiem apsvērumiem.

[3.1] No SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” noslēgtā Sadarbība līguma izriet, ka līguma priekšmets bija ne tikai CNH tehnikas, bet arī citu zīmolu lauksaimniecības tehnikas izplatīšana, uz kuru SIA „Preiss Agro” nebija ekskluzīvās izplatīšanas līgumu.

[3.2] Konkurences padome nepiekrīt pieteicēja norādei, ka pasīvā tirdzniecība nav tikusi aizliegta vai ierobežota ekskluzīvajās teritorijās, jo lietā iegūtie pierādījumi pierāda, ka SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” ir būtiski ierobežojušas apstākļus, kas pieļautu abu pušu pasīvo tirdzniecību ar lauksaimniecības tehniku.

[3.3] Sadarbības līguma 22.punkts ietver aizliegumu, ka jebkādi tirdzniecības darījumi, tostarp pasīva tirdzniecība, kur klients pats vēršas ar piedāvājumu iegādāties tehniku, ar klientiem ārpus noteiktajām teritorijām netiks veikti.

[3.4] SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” ar publisko informāciju interneta vietnēs ir devušas skaidru norādi klientiem, ka par CNH tehnikas iegādi ir jāvēršas pie tā tirgus dalībnieka, kura teritorijā šis klients atrodas. Pušu mārketinga kopējo saskaņošanu apstiprina 2010.gada 12.maija sapulces protokola elektroniskās izdrukas 6.punkts, kurā nolemts par informācijas par teritoriālo sadalījumu ieviešanu interneta vietnēs.

[3.5] Cenu saskaņošana starp diviem neatkarīgiem tirgus dalībniekiem pēc savas būtības (mērķa) ierobežo konkurenci abu tirgus dalībnieku starpā. Lai gan pierādījumus par savstarpēju cenu saskaņošanu (komunikāciju) Konkurences padome nav ieguvusi, šāda nosacījuma ietveršana pušu līgumā liecina par to, ka līguma noslēgšanas brīdī bija šāds mērķis.

[3.6] Konkurences padomei nav pienākuma iegūt pierādījumus par nosacījuma, kas pēc sava mērķa ierobežo konkurenci, faktiski piemērošanu. Līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka nosacījuma par cenu saskaņošanu ietveršana izplatīšanas līgumā, kas noslēgts starp konkurentiem, objektīvi vērtējot, mazina tirgus dalībnieku starpā esošo sāncensību un konkurenci attiecīgo zīmolu ietvaros.

[3.7] Mazumtirdzniecības maksimālā cena nav noteikta, jo saskaņoto atlaižu apmērs nesatur norādes par gala cenas apmēru un faktiski SIA „Terra Serviss” rīcība nebūtu ekonomiski pamatota cenu samazināt, ja tai ir jāpiemēro atlaides.

[3.8] Ietvertie ierobežojumi pārsniedz pieļaujamo tirgus dalībnieku savstarpējās sadarbības formu, kas tiktu atbrīvota no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas aizlieguma saskaņā ar Noteikumiem Nr.797 attiecībā uz lauksaimniecības tehnikas un to rezerves daļu izplatīšanu, kā arī horizontālā vienošanās attiecībā uz servisa pakalpojumu nodrošināšanu, fiksējot pakalpojumu cenas, nevar tikt atbrīvota saskaņā ar Noteikumiem Nr.798.

[4] Ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneses 2011.gada 22.decembra lēmumu nolemts lietā trešās personas statusā pieaicināt SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro”.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja uz tajā norādītiem argumentiem. Konkurences padomes pārstāvji pieteikumu neatzina uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem. Apgabaltiesa tiesas sēdē konstatēja, ka trešās personas SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” ir likvidētas.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka SIA „Preiss” pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[7] Ar Lēmumu konstatēts Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” darbībās, savukārt naudas sods uzlikts SIA „Preiss Agro” solidāri kopā ar SIA „Preiss”. Tā kā Lēmumu administratīvajā tiesā ir pārsūdzējusi SIA „Preiss”, apgabaltiesa sākotnēji pārbauda, vai Konkurences padomei, konstatējot pārkāpumu SIA „Preiss Agro” darbībās, bija tiesības naudas sodu uzlikt arī SIA „Preiss” un vai SIA „Preiss” ir tiesības prasīt tiesai administratīvā procesa kārtībā pārbaudīt, vai Konkurences padome pamatoti SIA „Preiss Agro” darbībās konstatējusi Konkurences likuma pārkāpumus.

[8] Konkurences likuma 1.panta pirmās daļas 9.punkts paredz, ja tirgus dalībniekam vai vairākiem tirgus dalībniekiem kopā ir izšķiroša ietekme pār vienu tirgus dalībnieku vai vairākiem citiem tirgus dalībniekiem, tad visus tirgus dalībniekus var uzskatīt par vienu tirgus dalībnieku. Tātad saskaņā ar Konkurences likumu mātessabiedrība un tās meitassabiedrības var tikt uzskatītas par vienu tirgus dalībnieku, un, pieņemot lēmumus par konkurences tiesību pārkāpumiem, Konkurences padome var tos attiecināt arī uz lietā iesaistīto sabiedrību mātes uzņēmumiem, nosakot mātessabiedrības un meitassabiedrības solidāru atbildību. Konkurences padome, atsaucoties uz minēto un Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, secinājusi, ka SIA „Preiss” ir solidāri atbildīga par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punkta pārkāpumu, kas konstatēts SIA „Preiss Agro” darbībās, jo SIA „Preiss” pieder 100 procenti SIA „Preiss Agro” kapitāla daļas, kas ļauj SIA „Preiss” iecelt SIA „Preiss Agro” valdes locekļus un kontrolēt lēmumu pieņemšanu SIA „Preiss Agro”. Tādējādi SIA „Preiss” realizē izšķirošu ietekmi SIA „Preiss Agro” un abi tirgus dalībnieki ir uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku. Konstatējot viena tirgus dalībnieka (SIA „Preiss”) izšķirošu ietekmi otrā tirgus dalībniekā (SIA „Preiss Agro”), uzskatāms, ka pēdējais savu darbību neveic neatkarīgi un, realizējot tiešu vai netiešu ietekmi par cita tirgus dalībnieka lēmumu pieņemšanu vai darbību, lai nodrošinātu efektīvu konkurences tiesību piemērošanu, ir jānosaka solidāra atbildība par Konkurences likuma 11.panta pārkāpumu. Mātessabiedrības (SIA „Preiss”) atbildība par pārkāpumu izriet nevis no dalības pārkāpuma izdarīšanā vai tā iniciēšanā, bet gan no tā, ka abi tirgus dalībnieki (mātessabiedrība un meitassabiedrība) ir uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku un meitassabiedrība savu rīcību nenosaka patstāvīgi. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka minētais secinājums atbilst Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai (skat. arī Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā Nr.C-97/08P (Akzo Nobel)), kura savukārt atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrai ir tieši izmantojama Konkurences likuma piemērošanā. Līdz ar to Lēmumā, nosakot subjektu, kuram piemērojams naudas sods, pamatoti atzīts, ka naudas sods uzliekams solidāri arī SIA „Preiss”. Attiecīgi pieteicējai ir tiesības pārsūdzēt Lēmuma tiesiskumu administratīvajā procesā pilnā apjomā un lūgt tiesu pārbaudīt, vai SIA „Preiss Agro” darbībās ir konstatējami Konkurences likuma pārkāpumi.

[9] Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punkts paredz, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā,

vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem (1.punkts) un vienošanās par tirgu sadali, ņemot vērā teritoriju, pircējus, piegādātājus vai citus nosacījumus (3.punkts) . Lēmumā ir atzīts, ka SIA „Preiss Agro” darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm, kas izpaužas kā lauksaimniecības tehnikas tirdzniecības cenu saskaņošana, lauksaimniecības tehnikas servisa nodrošināšanas pakalpojuma cenu noteikšana un vienotas atlaižu politikas noteikšana CNH rezerves daļu cenām un Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm, kas izpaužas kā aizliegums veikt pasīvo pārdošanu ekskluzīvi noteiktajās teritorijās. Konkurences padome secināja, ka periodā līdz kapitālsabiedrību maksātspējas pasludināšanai, SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” bija vērtējamas kā tirgus dalībnieki Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē, kā arī tās bija uzskatāmas par konkurentēm Konkurences likuma 1.panta 7.punkta izpratnē, jo kapitālsabiedrības sniedza tādus pašus pakalpojumus – nodarbojās ar lauksaimniecības tehnikas izplatīšanu un realizāciju, lauksaimniecības tehnikas rezerves daļu izplatīšanu un realizāciju, kā arī ar lauksaimniecības tehnikas pēcpārdošanas apkalpošanu (garantijas remonts, tehniskās apkopes, pēcgarantijas remonts) (turpmāk – servisa pakalpojumi). Apgabaltiesa uzskata, ka minētais secinājums ir pamatots un ka pieteicēja nav izteikusi pretargumentus šim apgalvojumam.

[10] Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Saskaņā ar likuma 1.panta 5.punktu konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Saskaņā ar likuma 1.panta 3.punktu konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām. Apgabaltiesa uzskata, ka Lēmumā ir pareizi konstatēts, ka ietekmētie konkrētie tirgi šajā lietā ir: 1) lauksaimniecības tehnikas mazumtirdzniecības tirgus Latvijas teritorijā; 2) lauksaimniecības tehnikas rezerves daļu tirdzniecības tirgus Latvijas teritorijā; 3) lauksaimniecības tehnikas servisa nodrošināšanas pakalpojuma tirgus Latvijas teritorijā. Minētais ir pamatoti secināts no Sadarbības līguma, kas nosaka sadarbības starp SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” noteikumus un principus, un tā priekšmets ir lauksaimniecības tehnikas izplatīšana un realizācija, lauksaimniecības tehnikas rezerves daļu izplatīšana un realizācija un lauksaimniecības tehnikas pēcpārdošanas apkalpošana. Pamatoti atzīts, ka SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” konkrētās preces tirgū darbojās visā Latvijas teritorijā, kā arī iespējamās aizliegtās vienošanās attiecināmā ģeogrāfiskā teritorija ir Latvijas teritorija kopumā, tad ģeogrāfiskais tirgus nosakāms kā Latvijas teritorija kopumā.

[11] Sadarbības līguma 21.punkts nosaka, ka „Terra Serviss ir izņēmuma tiesības izplatīt lauksaimniecības tehniku Latvijas Republikas rajonos, kas norādīti šī līguma Pielikuma Nr.2 punktā 1.a., un Preiss Agro ir aizliegts tieši vai netieši izplatīt lauksaimniecības tehniku un rezerves daļas minētajā teritorijā”, savukārt Sadarbības līguma 22.punkts nosaka, ka „Preiss Agro ir izņēmuma tiesības izplatīt lauksaimniecības tehniku Latvijas Republikas rajonos, kas norādīti šī līguma Pielikuma Nr.2 punktā 1.b., un Terra Serviss ir aizliegts tieši vai netieši izplatīt lauksaimniecības tehniku un rezerves daļas minētajā teritorijā”. Konkurences padome secināja, ka Sadarbības līguma Pielikuma Nr.2 1.punktā abas sabiedrības veic Latvijas teritorijas sadalījumu lauksaimniecības tehnikas tirdzniecībai un Sadarbības līgumā un tā pielikumos noteiktie un Sadarbības partneru sapulcē apspriestie SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” sadarbības nosacījumi vērtējami kā lauksaimniecības tehnikas mazumtirdzniecības tirgus un lauksaimniecības tehnikas rezerves

daļu tirdzniecības tirgu sadale, ņemot vērā teritoriju un pircējus Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē. Lēmumā konstatēts, ka lietā iegūtie pierādījumi – (1) Sadarbības līgumā iekļautie tirgus sadales nosacījumi; (2) sadarbības partneru sapulces protokolā un e-pasta sarakstē iekļautie „VIP klientu” saraksti; (3) SIA „Terra Serviss” Konkurences padomei sniegtā informācija par tās darbības teritoriju; (4) SIA „Preiss Agro” pavadzīmes par lauksaimniecības tehnikas realizāciju; (5) interneta vietnēs un tajās izvietotajos reklāmas bukletos pieejamā informācija, – vērtējot tos kopsakarā, ir pietiekami, lai atzītu, ka SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” vienošanos par lauksaimniecības tehnikas tirdzniecības tirgus sadali ir īstenojušas. Situācijā, kad ir pierādīta faktiskā Sadarbības līguma noteikumu ievērošana attiecībā uz aktīvo lauksaimniecības tehnikas pārdošanu, var pieņemt, ka vienošanās dalībnieki ir īstenojuši arī pasīvās pārdošanas ierobežošanu tirgū, īpaši ņemot vērā, ka gan aktīvās pārdošanas, gan pasīvās pārdošanas ierobežojums ir noteikts vienā Sadarbības līguma punktā, nosakot, ka „(..) ir aizliegts tieši vai netieši izplatīt (..)”. Ņemot vērā minēto, Konkurences padome secināja, ka atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3.punktam ir konstatējamas aizliegtas vienošanās tiesiskā sastāva pazīmes par lauksaimniecības tehnikas mazumtirdzniecības tirgus sadali starp SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss”, kas izpaužas kā aizliegums veikt pasīvo pārdošanu vienošanās noteiktajās otra tirgus dalībnieka teritorijās. Apgabaltiesa uzskata, ka Lēmumā norādītie secinājumi par lauksaimniecības tehnikas mazumtirdzniecības tirgus sadali ir pamatoti. Pieteicēja izteikusi iebildumus, ka pasīvo pārdošanu nedz SIA „Preiss Agro”, nedz SIA „Terra Serviss” netika aizliegts veikt, attiecīgi to bija atļauts veikt jebkurai no pusēm jebkurā no teritorijām. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējas argumenti ir nepamatoti, jo tie neatbilst Sadarbības līgumā nolīgtajam. Konkrēti, Sadarbības līguma 22.punktā precīzi noteikts, ka SIA „Terra Serviss” ir aizliegts tieši vai netieši izplatīt un tirgot tehniku un rezerves daļas teritorijā, uz kuru attiecas SIA „Preiss Agro” izņēmuma tiesības. Konkurences padome ir pārbaudījusi un konstatējusi, ka arī mārketinga informācija un preču realizācijas dokumenti apliecina, ka līdzēji ir ievērojuši Sadarbības līguma nosacījumus. Ir konstatējams, ka, ievērojot Sadarbības līgumu, līdzēji neveiks un arī neveica nekādus darījumus ar klientiem ārpus līgumā līdzēju sadalītajām teritorijām, publiskojot teritoriju sadalījumu, tiek izslēgta iespējamība, ka klients pārbaudīs publiski pieejamās informācijas ticamību un vērsīsies pie līdzēja, kurš konkrēto teritoriju neapkalpo. Tādējādi ir ierobežota klienta rīcība, izraisot pasīvās tirdzniecības ierobežojumu. Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa atzīst, ka Lēmumā ir pamatoti atzīts, ka SIA „Preiss Agro” darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm, kas izpaužas kā aizliegums veikt pasīvo pārdošanu ekskluzīvi noteiktajās teritorijās.

[12] Sadarbības līguma 17.punkts nosaka, ka „Preiss Agro pārdod Terra Serviss lauksaimniecības tehniku tālākai realizācijai saskaņā ar Preiss Agro apstiprinātu lauksaimniecības tehnikas pārdošanas piedāvājumā noteiktu cenu (pielikums Nr.3)”. Sadarbības līguma Pielikuma Nr.3 1.punktā noteikti cenas veidošanās principi, atbilstoši kuriem SIA „Preiss Agro” pārdod lauksaimniecības tehniku SIA „Terra Serviss”, nosakot 3 % starpniecības maksu. Savukārt Pielikuma Nr.3 2.punkts nosaka: „Terra Serviss ir tiesīgs pārdot lauksaimniecības tehniku trešajām personām par cenām, kas līdzējiem ir savstarpēji saskaņotas”. Lēmumā atzīts, ka noteikums, ar kuru SIA „Terra Serviss” tiek uzlikts pienākums saskaņot mazumtirdzniecības cenu, ir uzskatāms par konkurences ierobežojumu ar mērķi kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci. Šāda noteikuma iekļaušana Sadarbības līgumā pati par sevi ir uzskatāma par darbību, kurai ir bijis mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci. Konkurences padome secināja, ka tādējādi ir pamats tirgus dalībnieku darbībās konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta aizlieguma tiesiskā sastāva pazīmes. Apgabaltiesa no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta secina, ka nosacījuma, kas paredz, kopīgi vienojoties noteikt pārdošanas cenas trešajām personām,

iekļaušana Sadarbības līgumā pati par sevi ir uzskatāma par darbību, kurai ir bijis mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci un ir aizliedzama pēc mērķa. Attiecībā uz pieteicējas iebildumiem, ka no informācijas lietā ir iespējams secināt, ka SIA „Terra Serviss” tālāk precī pārdod par cenām, kādas brīvi nosaka pati, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto. Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, kurai pievienojas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, atzīts, ka negatīvā ietekme uz efektīvu konkurenci var izrietēt no vienošanās būtības, atsevišķas vienošanās daļas vai noteikumiem. Konkurenci ierobežojošs mērķis secināms no vienošanās mērķu objektīva novērtējuma, kādi tie izriet no vienošanās satura. Pie tam, nav nepieciešams, lai vienošanās dalībniekiem būtu vienots nodoms, ka pasākumi būtu noslēgušies sekmīgi vai vienošanās vispār būtu tikusi piemērota (sk. Eiropas Savienības Tiesas 1984.gada 28.marta sprieduma apvienotajās lietās Nr.29/83 un 30/83 CRAM un Rheinziņk 26.punktu; 1978.gada 1.februāra sprieduma lietā Nr.19/77 Miller 15.punktu; Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 1994.gada 14.jūlija sprieduma lietā Nr.T-66/92 Herlitz 40.punktu, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 20 11.gada 29.aprīļa spriedumu Nr.SKA-100/2011). Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa atzīst, ka Lēmumā pamatoti atzīts, ka SIA „Preiss Agro” darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās saļas 1.punkta pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm, kas izpaužas kā lauksaimniecības tehnikas tirdzniecības cenu saskaņošana.

[13] Konkurences padome konstatēja, ka Sadarbības līguma 18.punkts nosaka, ka „Preiss Agro pārdod Terra Serviss rezerves daļas par cenu, kas veidota no CNH [Case New Holland grupas vairumtirdzniecības cena] pavadzīmes cenas noliktavā (pielikums Nr.3)”. Sadarbības līguma Pielikuma Nr.3 3.punktā noteikti cenas veidošanās principi, atbilstoši kuriem SIA „Preiss Agro” pārdod lauksaimniecības tehnikas rezerves daļas SIA „Terra Serviss”, nosakot 5% starpniecības maksu. Savukārt Pielikuma Nr.3 4.punkts nosaka: „Terra Serviss ir tiesīgs pārdot rezerves daļas trešajām personām ar uzcenojumu, kas ir saskaņā ar CNH Parts [Case New Holland grupas rezerves daļas] klientu rezerves daļu kataloga cenām un līdzēju vienotu, saskaņotu atlaižu politiku”. Līguma Pielikumā Nr.5 cita starpā noteikts arī ka: „(..) atlaides CNH tehnikas rezerves daļām, veicot ekonomisko pasūtījumu: 10% - veicot pasūtījumu pa tālruni vai e-pastu; 20% - veicot priekšapmaksu 100% apmērā; 25% - izmantojot servisa mehāniķu darbu (..), kuras ir abpusēji saistošas gan SIA „Terra Serviss”, gan SIA „Preiss Agro””. Apgabaltiesa atzīst, ka Lēmumā pamatoti secināts, ka konkrētajā gadījumā, SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” nosakot vienotu atlaižu politiku, faktiski tika noteikts, ka uzcenojuma procentam, kas veido daļu no preces gala cenas, ir jābūt vismaz tik lielam, lai nosegtu saskaņoto atlaižu apmēru, tādējādi paaugstinot iespējamo ekonomiski pamatoto minimālo cenu līmeni. Ņemot vērā minēto, ir pamatoti uzskatīt, ka konkrētajā situācijā, saskaņoti piemērojot vienotu atlaižu politiku, mazumtirdzniecības gala cena veidojās augstāka, nekā tā varētu būt, cenai veidojoties brīvas konkurences apstākļos. Tādējādi CNH lauksaimniecības tehnikas rezerves daļām piemērotās atlaižu politikas saskaņošana un tās piemērošana ietekmēja līdzēju rīcības brīvību noteikt preces cenas apmēru, paaugstinot CNH rezerves daļu iespējamo ekonomiski pamatoto minimālo cenu līmeni – respektīvi, SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss”, zinot iespējamo piemērojamo atlaidi precei, preces sākotnējo cenu visticamāk noteica tādā līmenī, lai arī pēc atlaižu piemērošanas precī būtu ekonomiski izdevīgi pārdot. Apgabaltiesa uzskata, ka vienotās (saskaņotās) un Sadarbības līgumā noteiktās atlaižu politikas faktisku īstenošanu pierāda Lēmumā konstatētie pierādījumi – interneta vietnēs SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” ievietotā informācija klientiem par CNH rezerves daļu atlaidēm un SIA „Preiss Agro” pavadzīmes par rezerves daļu pārdošanu, kurās ir tikušas piemērotas Sadarbības līgumā noteiktās atlaides. Attiecībā uz pieteicēja argumentiem, ka Sadarbības līguma nosacījumi ir uzskatāmi nevis par tādiem, kas nosaka preces pārdošanas minimālo cenu, bet

gan tādiem, kas nosaka preces pārdošanas maksimālo cenu, apgabaltiesa norāda, ka, uzliekot pienākumu piemērot konkrētas atlaides, mākslīgi ir palielinātas SIA „Terra Serviss” piemērojamās cenas, un mazumtirdzniecības maksimālā cena nav tikusi noteikta, jo saskaņoto atlaižu apmērs nesatur norādes par gala cenas apmēru. Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padome pamatoti secinājusi, ka SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” vienošanās par saskaņotas atlaižu politikas piemērošanu CNH lauksaimniecības tehnikas rezerves daļu cenai Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē ir vērtējama kā vienošanās par cenu veidošanas noteikumiem, kā rezultātā tiek noteikta minimālā preces tālākpārdošanas cena.

[14] Sadarbības līguma 12.punkts nosaka, ka „Preiss Agro koordinē Preiss Agro servisa centra Lielvārdes nov., Lielvārdē, Dravnieku ielā 16 un Terra Serviss servisa centra Ķekavas nov., Ķekavas pag., Valdlaučos, Izstāžu kompleksā „Rāmava” darbību, sadalot pasūtījumus starp abiem minētajiem servisa centriem, kā arī nosakot izcenojumus (Pielikums Nr.5)”. Sadarbības līguma Pielikumā Nr.5 iekļauta informācija par lauksaimniecības tehnikas servisa nodrošināšanas pakalpojumu izcenojumiem. Lēmumā konstatēts, ka SIA „Preiss Agro” ir piemērojusi Sadarbības līgumā noteikto servisa pakalpojumu cenrādi, ka, ievieojot informāciju publiskajās interneta vietnēs, SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” ir īstenojušas Sadarbības līguma Pielikumā Nr.5 noteikto, tādējādi īstenojot vienošanās nosacījumus savā saimnieciskajā darbībā, un ka SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” Sadarbības līguma noslēgšanas rezultātā tika paaugstinātas servisa pakalpojumu cenas tirgū. Kopumā izvērtējot faktus un pierādījumus, Konkurences padome secināja, ka tās rīcībā esošā informācija liecina par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.panta aizlieguma pārkāpumu. Apgabaltiesa Lēmumā iekļauto pamatojumu atzīst par pietiekamu, lai konstatētu, ka SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” veica lauksaimniecības tehnikas servisa nodrošināšanas pakalpojumu cenu noteikšanu. Pieteicēja uzskata, ka vienošanās atbilstoši Sadarbības līguma 12.punktam un Pielikumam Nr.5 ir vērtējama kā vertikāla vienošanās atbilstoši Noteikumiem Nr.797. Apgabaltiesa uzskata, ka minētais viedoklis nav pamatots. No Sadarbības līguma neizriet, ka puses ir vēlējušās noslēgt un ir noslēgušas vienošanos par sadarbību tikai attiecībā uz tādas lauksaimniecības tehnikas pēcpārdošanas apkalpošanu, kuru SIA „Preiss Agro” pārdod Sadarbības līguma ietvaros SIA „Terra Serviss”. Ar Sadarbības līgumu noteiktie ierobežojumi servisa pakalpojumu cenu noteikšanā nav saistīti ar vertikālās vienošanās lauksaimniecības tehnikas, kas iegādāta no SIA „Preiss Agro”, mazumtirdzniecību. Servisa pakalpojums ir uzskatāms par atsevišķu konkrēto tirgu, kurā SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” sniedz savstarpēji konkurējošus pakalpojumus, un tie attiecas uz visu veidu servisa pakalpojumiem. Attiecīgi Konkurences padomei nebija pamata piemērot Noteikumu Nr.797 nosacījumus, bet tā pamatoti SIA „Preiss Agro” un SIA „Terra Serviss” vienošanos par servisa pakalpojumu sniegšanu vērtējusi atbilstoši Noteikumiem Nr.798. Apgabaltiesa uzskata, ka Lēmumā pamatoti atzīts SIA „Preiss Agro” Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.panta aizlieguma pārkāpums, kas izpaužas kā lauksaimniecības tehnikas servisa nodrošināšanas pakalpojumu cenu noteikšana SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro”.

[15] Izvērtējot pieteicējai un SIA „Preiss Agro” piemērotā naudas soda samērību, apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padome pieteicējai ir noteikusi naudas sodu atbilstoši Konkurences likuma 12.panta pirmajā un trešajā daļā noteiktajai kompetencei. Soda naudas apmērs ir noteikts, izvērtējot SIA „Preiss Agro” pārkāpumu, atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumiem Nr.862 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem”, izdarot nepieciešamos lietderības apsvērumus attiecībā uz soda nepieciešamību un tā apmēru, kā arī pieteicējas atbildību par SIA „Preiss Agro” pieļauto Konkurences likuma pārkāpumu.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padomes piemērotais naudas sods ir samērīgs un atbilstošs SIA „Preiss Agro” pieļautajam Konkurences likuma pārkāpumam.

[16] Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta otro daļu, Administratīvā procesa likuma 246.- 251.pantu un 329.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Preiss” pieteikumu par Konkurences padomes 2011.gada 4.novembra lēmuma Nr.E-02-70 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (paraksts) U.Mihailova

Tiesneses (paraksts) S.Kanenberga

(paraksts) K.Krastiņa

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese U.Mihailova

Rīgā, 2012.gada 29.oktobrī